

Plenum

Onsdag 15.12.2021 kl. 10.00—22.42

4. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om temporär ändring av lagen om smittsamma sjukdomar och temporär ändring av lagen om transportservice

Regeringens proposition RP 226/2021 rd

Utskottets betänkande ShUB 36/2021 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 4 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger social- och hälsovårdsutskottets betänkande ShUB 36/2021 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslagen. — Jag öppnar den allmänna debatten. Ledamot Laiho, varsågod, presentationsanförande.

Debatt

20.02 **Mia Laiho kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän esityksen mukaan tartuntatautilain vuoden 21 loppuun saakka voimassa olevien covid-19-epidemiaan liittyvien väliaikaisten säännösten voimassaoloa jatkettaisiin kesäkuun 22 loppuun. Samoin tässä esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi aikataulu- ja reittitietojen ilmoittamista covid-19-epidemian aikana koskevan liikenteen palveluista annetun lain 179 a §:n voimassaoloa. Eli tässä jatketaan jo voimassa olevaa tilapäistä lakia ja tehdään siihen joitakin täsmennyksiä; lisätään muun muassa kuntien velvollisuus myöntää EU:n digitaalinen koronarokotustodistus EU:n ulkopuolella rokotetulle kansanterveyslain 14 §:ssä tarkoitetulle kunnan asukkaalle.

Koronaepidemia on lähtenyt uudelleen taas hankalampaan nousuun, ja huolta epidemiatilanteen heikkenemisestä on lisännyt omikronvirusmuunnos. Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esityksen tavoitteita perusteltuina ja toteaa, että tarve rajoitustoimenpiteille on epidemiatilanteen huolestuttavan kehityksen vuoksi edelleen ilmeinen ja näiden tilapäisten tartuntatautilain säännösten voimassaolon jatkaminen on välttämätöntä.

Valiokunta kiirehtii päätöksiä myös kolmannen rokotuskierroksen aikataulun nopeuttamisesta vaikean tautitilanteen takia. On myös mahdollista, että EU tulee jatkossa edellyttämään kolmatta rokotusta EU:n digitaalisen koronatodistuksen saamiseksi. Sosiaali- ja terveysvaliokunta kehottaa rokotusten nopeuttamiseksi myös selvittämään työterveyshuollon nykyistä laajempaa hyödyntämistä.

Valiokunta kiinnitti huomiota myös nykyisen testausjärjestelmän kuormittuneisuuteen ja pitää tärkeänä selvittää pikatestien luotettavuutta ja käytettävyyttä koronapassin asemasta esimerkiksi tapahtumiin pääsemiseksi.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnitti huomiota maahantulorajoitusten yhteydessä — ja on aikaisemmin jo kiinnittänyt huomiota useaan otteeseen — siihen, että todistusten tarkastuksessa tulisi hyödyntää mahdollisimman laajasti digitaalisia sovelluksia ja lukulait-

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

teita. Valiokunta on mietinnössään jo aiemmin, edellisellä kerralla todennut, että maahan-tuloon liittyen on tarpeen kehittää ja ottaa käyttöön mahdollisimman pikaisesti sähköisiä palveluja yleisvaarallisten tartuntatautien leviämisen estämiseksi sekä matkustamisen su-juvoittamiseksi rajanylityspaikoilla, kuten lentokentillä, satamissa ja maarajoilla.

Suomessa ei ole säädetty sähköistä maahantuloilmoitusta pakolliseksi. Saadun selvityk-sen mukaan alueiden aloitteesta on otettu käyttöön Finentry- ja Laplandentry-järjestelmät matkustajien tietojen hallintaan. Tämä on kuitenkin ollut vapaaehtoista. Useat eri EU-maat ovat ottaneet käyttöön maiden omia matkustajatietolomakkeita, ja monessa maassa lomak-keen täyttäminen on pakollista. Talousvaliokunta sekä liikenne- ja viestintävaliokunta kiinnittivät myös huomiota tähän sähköisen maahantuloilmoituksen tarpeeseen. Sosiaali- ja terveysvaliokunta toistikin aiemman näkemyksensä tarpeesta kehittää ja ottaa käyttöön mahdollisimman pikaisesti digitaalinen maahantuloilmoitus. Tämä myös vähentäisi rajoil-la henkilöstöresurssin tarvetta terveydenhuoltohenkilöstön osalta.

Tässä esityksessä säilytettäisiin niin sanottu toisen testin vaatimus, mikä liittyy nimen-omaan tämänhetkiseen vaikeaan epidemiatilanteeseen, ja se nähtiin sen takia välttämättö-mänä. Myös kun toistaiseksi meillä ei ole työnantajalla mahdollisuutta pyytää koronapas-sia, niin kausityöntekijöiden tai riskimaista saapuvien matkustajaryhmien testaamisen ta-kia pidettiin toista testiä vielä tarpeellisenä. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota sii-hen, että toisen testin valvonta on vaikeaa, ja testin järjestämisen kustannustehokkuuteen.

Tässä yhteydessä nostetaan myös esille digitaalista maahantulotodistusta ja Finentry-järjestelmän käyttöä, johon voitaisiin laittaa sovellus, joka kertoo, missä käydä testissä, ja josta myös voitaisiin seurata, onko siinä testissä käyty.

Ravintoloiden aukioloaikojen muutoksista: Tällä hetkellä siis voi esimerkiksi ravintola olla auki aamupäivällä, ja silloin siihen ei kohdistu rajoituksia ja koronapassin käyttöä, ja sitten illalla, jos siihen kohdistuu rajoituksia, niin voidaan ottaa koronapassi käyttöön. Va-liokunta korosti kuitenkin, että valtioneuvoston on tarpeen seurata ja arvioida säännöksen yhtenäistä soveltamiskäytäntöä, ja mikäli tulkinnassa ilmenee epäselvyyttä, on säännöstä edelleen täsmennettävä.

Se on ollut ongelma, että EU:n ulkopuolelta tulevilla matkustajilla ei ole mahdollisuutta käyttää täällä Suomessa palveluita, mikäli niihin kohdistuu rajoituksia, jotka koronapassil-la voitaisiin ohittaa. Esityksessä ei ollut sitä mahdollisuutta, että EU:n ulkopuolelta olevat voisivat täällä saada koronapassin. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on tähän kuitenkin teh-nyt pykälämuutoksen niin, että niillä samoilla papereilla, millä pääsee Suomen rajat ylittä-mään, voitaisiin myöskin käyttää palveluita täällä.

Valiokunta painotti, että valtioneuvoston on erittäin kiireellisesti valmisteltava ja annet-tava eduskunnalle hallituksen esitys, jossa valiokunnan nyt ehdottaman ratkaisun, eli sen, että pääsee niillä samoilla papereilla, sijaan säädetään maahantulon yhteydessä annettava, EU:n koronatodistukseen rinnastuva kansallinen koronatodistus esimerkiksi Rajavartiolai-toksen ja Tullin tehtäväksi niin, että siis saataisiin esimerkiksi QR-kooditodistus, jota sit-ten olisi sujuvampi käyttää palveluiden saannissa. Saamamme tiedon mukaan sitä ei ollut tässä aikataulussa mahdollista saada, mutta tästä on vahva lausuma valiokunnan mietin-nössä.

Vielä tähän loppuun tapahtuma-alan rajoitusten taloudellisista kompensatioista: Ne nousivat esille, eli sivistysvaliokunta korosti, että yleisötilaisuuksien järjestämiselle voi-daan asettaa 58 §:n nojalla voimakkaitakin rajoituksia, jopa täyskieltoja, ilman että näistä seuraa velvoitetta kompensoida taloudellista menetystä. Sosiaali- ja terveysvaliokunta to-

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

teaakin, että valtioneuvoston on sivistysvaliokunnan lausunnossa esitettyjen huolien valossa arvioitava tarvetta muuttaa pikaisesti tartuntatautilain 58 g §:n sekä yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muodostamaa kokonaisuutta siten, että tapahtumalaa kohdellaan yhdenvertaisesti muiden alojen kanssa.

Valiokunnan kuulemisissa tuotiin myös esille, että voimassaoloaikaa olisi järkevää jatkaa kesän loppuun asti, mutta tämän voimassaoloajan kestoa rajoittaa se, että EU:n koronatodistusta koskeva EU-asetus on voimassa vain kesäkuun loppuun saakka, ja sen takia tätä ei voitu jatkaa pidemmälle.

Eli loppuun vielä — menee nyt vähän yliajalle: Valiokunta on tosiaan antanut lausuman, että saataisiin tämä EU:n koronapassia vastaava todistus rajoilla, jolloinka sitä olisi helpompi käyttää täällä maan sisällä.

Valiokunnan mietintöön on jätetty yksi vastalause.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitos. — Esittelypuheenvuorossa on 10 minuuttia aika. — Edustaja Juuso, olkaa hyvä.

20.11 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten valiokuntaryhmä on jättänyt tähän esitykseen vastalauseen. Perustelemme sitä sillä, että tautitilanne on muuttunut erityisesti omikronvirusmuunnoksen leviämisen johdosta, ja käsiteltävänä oleva hallituksen esitys EU:n koronatodistuksen kansallista — huom. kansallista — käyttöä koskevan sääntelyn osalta on huonosti perusteltavissa. Erityisesti EU:n koronatodistuksen kansallista käyttöä koskevaan sääntelyyn liittyy myös lukuisia perusoikeuksiin ja käytännön toteutukseen liittyviä ongelmia. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, että esitykseen liittyy kansalaisten yhdenvertaisuuden toteutumisen kannalta epäselviä kysymyksiä, ja koronapassin käyttö voi pahimmillaan luoda vääränlaista turvallisuuden tunnetta, koska myös rokotteen saanut voi tartuttaa ja saada tartunnan. Lisäksi henkilöt, jotka eivät terveydentilansa vuoksi ole voineet ottaa rokotetta, ovat vaarassa joutua terveydentilansa perusteella eriarvoiseen asemaan.

THL:n mukaan rokotteiden suojateho voi olla tiettyjä muunnoksia vastaan heikompi, mutta rokotteet kuitenkin suojaavat rokotettua henkilöä tehokkaasti ja erityisesti koronavirustaudin vakavilta muodoilta. Tästä syystä olisi perusteltua lisätä antigeenipikatestien käyttöä niin sanottujen koronapassien käytön sijasta tai vaihtoehtona tilanteissa, joissa on erityisen tarpeellista varmistaa, ettei henkilöllä ole akuuttia koronatartuntaa. Antigeenipikatestin tulos on saatavissa noin 15 minuutin kuluessa testin tekemisestä, ja testitulos mahdollistaa akuutin koronatartunnan toteamisen, kun esitetyssä sääntelyssä jopa 72 tuntia aikaisemmin saatu negatiivinen koronatestitulokset ei tarkoita sitä, etteikö henkilö ole voinut saada tartuntaa testituloksen saamisen jälkeisen kolmen vuorokauden aikana.

Toisen testin vaatimuksesta olemme myöskin eri mieltä valiokunnan kanssa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuotiin jo toistamiseen esiin, että Suomeen saapumisen jälkeen tietyissä tilanteissa edellytetty 16 d §:n mukainen toinen testi 72—120 tuntia maahantulosta ei ole enää nykyisessä epidemiatilanteessa välttämätön eikä johda resurssien järkevään käyttöön. THL on esittänyt, että sen tekemiä, jo vanhentuneita laskelmia on käytetty virheellisesti esityksen perusteluina. Lisäksi THL on tuonut esiin, että jos halutaan saada aikaan todellista vaikuttavuutta maahan tulevien tartuntojen vähentämiseksi, resursit tulisi suunnata siihen, että maahan tulevien pitkäaikaisten vierastyöläisten ja komennusmiesten työnantajia tai toimipaikkoja edellytetään järjestämään testaus ja negatiivinen tu-

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

los Suomessa. Tämä toimisi edellytyksenä töiden aloittamiselle rokotustodistuksista tai ennakotestauksista riippumatta. Tällä yksinkertaisella keinolla voitaisiin ennaltaehkäistä suurin osa niistä työmaaepidemioista, joita eri puolilla Suomea on suurilla kansainvälisillä työpaikoilla koettu. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä yhtyy THL:n näkemykseen ja katsoo, ettei toisen testin vaatimukselle ole perusteltua tarvetta, ja pykälä tulee poistaa.

Kun muualla Euroopassa koronapassin käyttöönoton ilmeisenä tarkoituksena on ollut palveluiden avaaminen rokotetuille ja taudin sairastaneille aikaisemmin kuin se muuten olisi ollut mahdollista, Suomessa sääntelyn myöhäinen käyttöönotto herättää kysymyksen siitä, onko sääntelyn tosiasiallinen tavoite painostaa kansalaisia rokotteen ottamiseen sulkemalla sellaiset henkilöt, jotka eivät ole saaneet täyttää rokotesarjaa, erilaisten palveluiden ulkopuolelle. Vakavan koronavirustaudin riski koskee keskeisesti sellaisia henkilöitä, joita ei ole rokotettu lainkaan.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä ymmärtää tavoitteen nostaa rokotekattavuutta mutta pitää erittäin kyseenalaisena toimintamallia, jossa koronapassin kansallista käyttöä laajentamalla tosiasiallisesti pyritään pakkorokotuksiin rajaamalla rokotamattomat henkilöt yhteiskunnan palveluiden ulkopuolelle.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat esittäneet useita pykälämuutoksia hallituksen esitykseen, ja esitän nyt, että äänestyksen pohjaksi otetaan perussuomalaisten vastalauseen mukainen esitys.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Huru, olkaa hyvä.

20.16 Petri Huru ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Juuson tekemiä esityksiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja, ledamot Rehn-Kivi.

20.16 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Behovet av att förlänga begränsningar på grund av coronaepidemin är fortfarande stort. Epidemiläget är oroande och antalet covid-19-smittade fortsätter att stiga. SFP understöder betänkandet över de förlängda restriktionerna och de nya tillfälliga paragraferna som nu föreslås.

Restaurangverksamhetens begränsningar fortgår och samtidigt förtydligas bestämmelsen om när ett coronapass ska uppvisas. Passet krävs under hela den tid en restaurang eller ett publikt tillfälle är öppet. Det är ändå möjligt att ta emot restauranggäster utan krav på coronapass, till exempel vid lunchtid, ifall caféet eller restaurangen håller stängt före man öppnar igen på kvällen. Detta kan jag tycka är litet ologiskt med tanke på smittspridningen.

Arvoisa puhemies! Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytetään edelleen joko todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta koronavirustaudista, saadusta hyväksyttävästä koronavirusrokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä, negatiivisen tuloksen osoittavasta testistä.

Velvoite käydä testissä 72—120 tunnin kuluessa maahan saapumisesta säilyy muuttumattomana, mutta useimmat valiokunnan kuulemista asiantuntijoista pitivät tämän säännöksen vaikutuksia taudin leviämisen estämisen kannalta vähäisinä, mikäli testejä ei järjestetä systemaattisesti. Lisäksi säännöksen toteutumisen valvonta on puutteellista.

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

Ehdotamme lakiin lisättäväksi säännöksen siitä, että ulkomaalainen voi käyttää koronapassin asemasta maahan saapuessaan mukana ollutta todistusta covid-rokotussarjasta tai sairastetusta taudista. Tähän säännökseen liittyy kuitenkin monenlaista epävarmuutta, kuten esimerkiksi se, että ravintolan ovimies ei välttämättä tunnista tällaista todistusta. Tämän johdosta valiokunta lisäsi lausuman, jossa painotetaan, että valtioneuvoston on kiireellisesti valmisteltava esitys, jossa edellä ehdotetun sijaan säädetään maahantulon yhteydessä annettavasta, koronapassiin rinnastuvasta todistuksesta, mielellään QR-koodilla varustettuna. Lisäksi olisi tärkeää, että pakollinen digitaalinen maahantuloilmoitus otetaan pikaisesti käyttöön.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa, olkaa hyvä.

20.19 Sari Sarkomaa kok: Arvoisa herra puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on taas kerran tehnyt hyvää työtä. On tärkeää, että noita väliinputoamisia, jotka hallituksen esityksen toimesta ovat jääneet, pyritään paikkaamaan. On tärkeää, että on mahdollista saada koronapassi. On tärkeää, että nyt paikataan se, että Suomessa on Suomen kansalaisia, jotka ovat saattaneet saada rokotteen jossain muualla, Suomessa hyväksytyn rokotteen, mutta eivät ole saaneet mistään koronapassia.

Kokoomuksen eduskuntaryhmä kantaa vahvaa huolta siitä, kuinka käy, kun omikron leviää eittämättä Suomessa. Saatamme olla viikon kaksi jäljessä esimerkiksi Tanskaa. On tärkeää, että hallitus ja kaikki tahot tekevät toimet, ettei terveydenhuolto lamaudu, että kantokyky riittää terveydenhuollossa. Siksi on tärkeää, että nyt tehdään kaikki sen eteen, että tuo kolmas rokote saadaan käyntiin ja myöskin teemme toimia, että niillä tahoilla, jotka ovat rokottamattomia, matalalla kynnyksellä rokote otetaan ja pystytään ennen kaikkea ehkäisemään niitä vakavampia tautimuotoja, jotta terveydenhuollon kantokyky säilyy.

Kannan huolta siitä, että Suomessa hyvin hitaasti on otettu yksityinen sektori käyttöön. Olisi ollut hyvä kuulla nyt ministeriltä, mitä tehdään, että työterveyshuolto varmasti saadaan vahvasti mukaan.

Toistan esityksen siitä, arvoisa puhemies, että myös apteekit pitäisi ottaa mukaan. Pikatestit pitäisi vahvemmin ottaa käyttöön, niin kuin täällä ovat useat tahot todenneet. Esimerkiksi Norjassa apteekit rokottavat ja rokotuskattavuus on ollut ripeässä nousussa sen takia. Virossa apteekit ovat vahvasti mukana pikatestaamassa. Nyt tärkeää on, että valjastetaan kaikki voimavarat, kaikkia tarvitaan tässä, jotta julkinen sektori voi keskittyä myöskin muiden potilaiden hoitamiseen kuin koronapotilaiden. Hoitovelkaa ei saa kerryttää yhtään enempää, mitä nyt on jo kertynyt.

Sitten, puhemies, vielä totean koronapassista. Se on asiantuntijoiden mukaan nostanut rokotekattavuutta, ja sen takia olisi tärkeää, että hallitus toisi nyt ne esitykset, että koronapassia voisi käyttää työpaikoilla ja sitä voisi käyttää myöskin siellä, missä ei ole rajoituksia. Olisi tärkeää, että saisimme tähän vastauksen. Käsittääkseni valiokuntakaan ei vielä saanut vastausta.

Uskon, että ministeri Kiuru näiden asioiden kanssa tekee työtä, ja toivon, että koko hallitus antaa hänen työllensä tuen ja mahdollisimman pian eduskunta pääsee näitä esityksiä käsittelemään. Pelkään, että olemme nyt pahasti myöhässä, mutta uskon, että jokainen tekee parhaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

20.22 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa herra puhemies! Käsitellään tätä koronapassin laajentamista, hallituksen esitys 226, ja minusta tuntuu, että tässä yritetään tehdä semmoista, että aivan sama kuin paikattaisiin polkupyörän jo puhjennutta paikkaa. Elikkä minun mielestäni tässä ei ole mitään järkeä, että tätä laajennetaan.

Tässä on tämmöinen kuva minulla. Tässä kerrotaan, että Australiassa 650 ihmistä koronapassilla yökerhossa, 150 saanut covid-tartunnan. Näitä esimerkkejä on vaikka kuinka paljon. Miten ihmeessä ei voida tajuta sitä, että me ollaan tässä jäljessä? Tämä ei toimi, että koronapassi olisi joku autuus tähän, koska ainut keino, millä näitä minun mielestäni voidaan tällä hetkellä estää, on se, että sinne yökerhoon pääsee vain negatiivisella koronatestillä, joka on tehty pikatestillä.

Itselleni tuli hieman yllätyksenä se, että puhuttiin pikatestistä. Minä oletin, että puhutaan semmoisesta pikatestistä, joka meillekin on jaettu eduskuntaan. Mekin toimimme täällä sillä tavalla, että me testaamme itsemme, ja sitten kun saamme negatiivisen vastauksen, niin me tulemme tänne saliin. Miksi näin ei voitaisi toimia näissä muissa tapahtumissa? Joku aika sitten oli tuossa Messukeskuksessa tämmöinen iso tapahtuma, jossa oli paljon ihmisiä, ja siellä kaikki ihmiset tekivät tämän testin ja sillä pääsivät sisälle. Se on ainut keino, millä voidaan toimia. Jos sinulla on koronapassi ja sinä olet saanut kaksi rokotetta, niin sinä voit silti kantaa sitä virusta. Ja todennäköisesti jos ne oireet ovat lievemmät rokotuksen saaneilla, niin näin maalaisjärjellä ajatellen sellainen lievempioireinen henkilö ei ehkä edes tunnista, että hänellä on korona ja menee tapahtumaan ja levittää sitä tautia sitten siellä muihin.

Tässä perussuomalaiset ovat nostaneet esiin ja muun muassa kristillisdemokraatit ovat tästä puhuneet, että mentäisiin siihen pikatestaamiseen. Itse olen käynyt eilen pikatestissä semmoisen tekemässä. Se kesti noin kaksi minuuttia, kun menin vastaanotolle. Nenä rasattiin, ja puolen tunnin päästä tuli tieto Terveystalon sovelluksella, ja sitten noin tunnin päästä se oli minulla myös Omakannassa. Ja se on voimassa 3 vuorokautta. Tämä on ainut keino, millä pystytään kontrolloimaan sitä, että sinne yökerhoihin ei menisi tartunnan levittäjiä. Kaikki te, jotka täällä olette, olette varmaan lukeneet siitä, että rokotettu henkilö tai kaksi rokotetta saanut henkilö on sairastunut tähän tautiin ja levittää sitä yhtä lailla.

Mielestäni teidän kannattaisi oikeasti yhtyä tähän, jos te haluatte estää tätä taudin leviämistä. Tämä on huono ratkaisu, että vaaditaan koronapassi. Silloin estetään terveiden ihmisten liikkumista, jotka eivät ole ottaneet rokotteita, ja sillä ei oikeastaan saavuteta mitään. Kuten nyt äsken ja useamman kerran olen sanonut, rokotettukin voi sairastaa ja levittää tätä tautia. Tämä on teillä kaikilla tiedossa. Minä en edes ymmärrä, miten te voitte tämmöistä lähteä laajentamaan. Tämä on fiasko heti syntyessään. Se ensimmäinen oli fiasko, ja tämä on vielä fiaskompi. Tämä on, voisiko sanoa, tyhmyyden kertaamista.

Perussuomalaisten mielestä pakkorokotukset eivät sovi Suomeen. Tästä ovat myös useat asiantuntijat puhuneet samansuuntaisesti, ja mielestäni tasavallan presidenttikin sinne suuntaan kääntyi. Perussuomalaiset esittävät pikatestejä otettavaksi käyttöön myös terveydenhuollossa. Rokotekattavuus on korkealla, passit ovat käytössä, mutta siitä huolimatta virus leviää ja tartuntamäärät kasvavat. Koronapassi antaa väärän turvallisuuden tunteen käyttäjälleen. Me haluaisimme, me perussuomalaiset haluamme, että virus ei leviäisi, ja siksi esitämme pikatestejä. Pikatestit olisivat paljon parempi tapa varmistaa se, että ihmisellä ei ole tartuntaa. Nekään eivät tietenkään ole sataprosenttisen varmoja, mutta kuitenkin toimivia ja hyväksi havaittuja. Tästä on myös ihan lääkärin lausumia, että nämä ovat ol-

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

leet tehokkaita, ja muistaakseni Mika Salminen sanoi, että ne ovat olleet odotettua parempia.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Talvitie, olkaa hyvä.

20.29 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa puhemies! Koronarajoituksiin liittyy ja on liittynyt tämän vajaan kahden vuoden aikana vaikeita punnintoja. Kun kokoomus esitti viime keväänä koronapassin käyttöönottoa ja yleensäkin mahdollisuutta siihen, että se laissa tunnustettaisiin, niin yksi iso tavoite oli, että on tarkoitus avata meidän yhteiskuntaa. Se on totta, että koronapassi ei estä viruksen kantamista eikä sitä tartuntaa eikä näin ollen myöskään sitä taudin levittämistä, mutta koronapassissa on taustalla se, että suurimmalla osalla passinhaltijoista on kaksi rokotusta ja ne kaksi rokotusta ennaltaehkäisevät sen taudin vakavamman muutoksen, joka ei sitten kuormita meidän terveydenhoitoa ja nimenomaan sitä tehohoitoa. Jos nyt mietitään, että joulukuun ja vuodenvaihte ovat tulossa, niin kyllä meillä yhteisesti pitää olla huoli siitä, onko meidän tehohoitokapasiteetti millainen. Nyt jo tiedetään, että terveydenhuollon toimenpiteitä on jouduttu perumaan ja joudutaan perumaan sen takia, että koronapotilaat kuormittavat tehohoitoa, eikä kukaan meistä halua sitä tilannetta kenellekään, että joutuu odottamaan lonkkaleikkausta tai vastaavaa ylimääräisiä kuukausia.

Kun tämä esitys nyt kuitenkin tehdään, on hyvä, että se on kuusi kuukautta voimassa, koska meidän yritys- ja elinkeinotoiminta tarvitsee jonkinasteista ennustettavuutta ja pitkäjänteisyyttä. Aiemmin ehkä pitkäjänteisyydellä on ajateltu, että se on vähintään muutama vuosi. Nyt se on ihan muutama kuukausi.

Edelleen kyllä peräänkuuluttaisin sitä, että vaikka henkilökohtaisesti en kannata pakko-rokotuksia, niin saisimme yhteisvastuuta, eli niille, keillä mahdollisuus on rokotteet ottaa, pystyttäisiin sellainen paikka järjestämään, jossa heillä on mahdollisuus helposti siihen rokotteen ottamiseen. Edelleen ihmettelen sitä, että muun muassa työterveyshuoltoa ei ole saatu valjastettua tähän rokottamiseen.

Toinen asia, mistä tässä salissakin olen useasti puhunut ja muun muassa edustaja Laihon kanssa vuosi sitten tehtiin esityksiä ja ministeri Kiurun ja ministeri Lintilän esikuntaan on vuosi sitten monenlaisia variaatioita esitetty, on tämä teknologian hyödyntäminen tässä jäljittämässä. Suomessa on paljon erilaisia teknologisia sovelluksia, jotka olisi voinut jäljitystyössä ottaa huomioon ja hyödyntää, ja nyt kun ne olisivat meillä käytössä, niin meillä tapahtuisi sitä jäljittämistä. Se on valitettavaa, että varsinkaan pääkaupunkiseudullahan ei jäljitystä käytännössä tällä hetkellä tehdä ollenkaan.

Sama on, että testausta voitaisiin tehdä myöskin apteekkien toimesta, jos esimerkiksi vanhusväestö ei itse näihin pikatesteihin pysty lähtemään, [Puhemies koputtaa] eli kun he ostavat sen sieltä apteekista, [Puhemies: Kiitoksia!] niin apteekissa se voitaisiin hyödyntää.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

20.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kun on aihetta antaa kiitosta, niin silloin täytyy antaa kiitosta. Haluan kyllä ministeri Krista Kiurun Ylen A-studion esiintymisestä antaa kiitosta myös täällä eduskunnan täysistunnossa. Hän oli tuossa keskustelussa erinomainen. Hän toi vahvasti esille, selkeästi johtajuutta osoit-

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

taen, tämän tilanteen vakavuuden, [Petri Huru: Onko pääministeriainesta?] päättäväisyyttä, juuri sellaista johtajuutta kuin tämä korona-aika tällä hetkellä vaatii. Kolmannet rokotteet käyttöön nopeasti varastoista — se oli selkeä viesti, ja nyt vain määrätietoisesti siitä päätöksiä. Työterveyshuolto rokottamaan — se kattaisi vajaat 2 miljoonaa, taitaisi olla noin 1,9 miljoonaa suomalaista, kun työterveyshuolto otettaisiin rinnalle tekemään tätä. Itse asiassa kokoomus on tätä esittänyt aiemminkin, ja täysi tuki myös tähän ministeri Kiu-rulle.

Ja sitten se esitys, että katsottaisiin läpi: Olen tänään huomannut, että jonkun verran on problematisoitu sitä, ketkä kaikki voidaan ottaa näihin rokotustoimenpiteisiin tai jäljittämiseen mukaan, mutta se oli hyvä signaali siitä, että esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalta eläköityneitä voitaisiin kutsua tekemään tätä työtä ja nopeuttaa sitä kautta. Tai opiskelijoita — katsottaisiin, keitä kaikkia sieltä voitaisiin hyödyntää.

Eli erinomaista johtajuutta, vastuunkantoa, päättäväisyyttä osoitti terveysministeri Krista Kiuru A-studiossa, ja siitä lämmin kiitos hänelle. Tällaista johtajuutta ja toimintaa Suomi tällä hetkellä kaipa.

Sitten tämä koronapassikysymys: Valiokunnan mietintö on ihan perusteltu ja hyvä, mutta täytyy sanoa, että kyllä edustaja Mäenpään puheessa oli paljon sellaisia asioita, joita itsekin olen tässä pohtinut, itse asiassa meidän terveyspuolen ammattilaisetkin pohtivat. HUSin Lasse Lehtonen ja monet muut ovat tähän kysymykseen joutuneet vastaamaan, toimitiiko koronapassi enää omikronin aikana. Mielestäni edustaja Mäenpää piti hyvän, vastuullisen ja pohtivan puheenvuoron siitä, miten se toimii tällä hetkellä, sillä kaksi kertaa rokotettuja on taudinkantajina, täysin oireettomina mutta kuitenkin tartuttavina, ja toisaalta myös sairaalahoitoon joutuneita ja tehohoitoon joutuneita on ollut rokotetuissa.

Eli tässä on tämä ongelma nyt omikronin kanssa tulossa, käykö niin, että koronapassi ei olekaan enää riittävä tae sille, että tämä tauti ei leviä hallitsemattomasti. Tämä voi olla ihan vakavasti vielä nopeastikin maan hallituksen pöydällä pohdittavana, mitä tehdään. Silloin tulevat nämä pikatestit kysymykseen, ja itse toivoisin — kun tulee aika paljon palautetta koronapassista ja rokotteen velvoittavuudesta — että sen rinnalla pidettäisiin vahvasti mukana pikatestausmahdollisuutta ja nimenomaan sillä tavalla, että se olisi matalan kynnyksen helppoa pikatestausta. Tällä hetkellä itse olen joutunut esimerkiksi rajoittamaan omaa käyntiäni isäni luona sen takia, että vaikka olen tuplarokotettu, niin en voi olla satavarma, että en ole taudinkantaja. Nyt pikatestillä olen halunnut varmistaa sitä, ja mietin kyllä sitäkin, voiko jopa kaksi kertaa rokotettukin hoitaja viedä sen taudin sairaalaan — vauvaosastolle, teho-osastolle, vanhustenhoitoon tai johonkin muualle — ja silloin tätä pikatestausta kannattaisi rinnalla pitää. Jopa kannustaisin siihen kaikkia yksiköitä. Sitten nämä apteekit, jotka edustaja Sarkomaa ja kokoomus ovat nostaneet esille — otetaan nekin mukaan tähän.

Arvoisa puhemies! Lopuksi rajoitusten aiheuttamista korvauksista: Edustaja Laiho, sosiaali- ja terveysvaliokunnan vt. puheenjohtaja, nosti esille sen, että näitä ongelmia aiheuttaa elokuvateattereille, konserteille, teattereille, ravintoloille ja monelle muulle nyt tämän koronapassinkin myötä, ja pitää matalalla kynnyksellä myöntää se, että nyt käy niin, että eivät elokuvateatterit täyty, eivät ravintolat täyty, vaikka koronapassilla sinne saisikin tulla. Silloin meidän järjestelmän pitää kyllä huolehtia siitä, että näitä työpaikkoja ei menetetä. Se tarkoittaa tähän maahan jälleen paljon lisää työttömyyttä, ja toivon, että tämä korvauskysymys otetaan vakavasti myös niissä tilanteissa, joissa aiempi täydellinen ehto niille korvauksille ei täyty.

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

20.38 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Vaikean asian äärellä olemme, mutta jatkamme keskustelua tästä koronapassin laajentamisesta. Ja minä ensin haluaisin kertoa semmoisen, minulla on täällä valokuvana Yleisradiosta uutisotsikko, jossa kerrotaan Keuruun koronatartunnasta. Otsikko on näin: ”Poliisi ei epäile rikosta Keuruun koronatartunnassa. 93-vuotias menehtyi tautiin, jonka sai todennäköisesti rokottamattomalta hoitajalta. Poliisin mukaan vanhuksen luona vierailleet kotihoidon työntekijät ovat noudattaneet annettuja ohjeita. Koronatartunnan saanut hoitaja ei ollut tartunnastaan tietoinen.”

Täällä kerrotaan lisää Ylen uutisessa: ”93-vuotiaan naisen luona oli käynyt rokottamaton kotihoidon työntekijä, jolla oli koronatartunta. Asian tultua ilmi 93-vuotiaalle tehtiin koronatesti, jonka tulos oli positiivinen. Sen jälkeen hänen kuntonsa heikkeni nopeasti.” Ja tätä asiaa on poliisi tutkinut, ja tämä on Ylen uutinen tästä asiasta. Mutta kun menen seuraavalle sivulle, tämä on suurkeuruu.fi, samasta asiasta on uutinen: ”Poliisi sai Keuruun kaupungilta selvityksen kotihoidossa menehtyneen vanhuksen kuolemaa edeltäneistä tapahtumista.” Ja kun luen tämän uutisen, niin tämä asia onkin mielestäni aivan erilainen: ”Selvitys ei anna aihetta aloittaa rikostutkintaa. Selvitys on hyvä ja perusteellinen. Siinä käy ilmi, että menehtynyttä vanhusta hoiti useampi hoitaja tietämättä, että sairastivat koronatauti, rikoskomisario Kari Aaltio Sisä-Suomen poliisilaitokselta kertoo.”

Tästä itselleni välittyy kyllä semmoinen kuva, että tämä Ylen uutinen on rakennettu siten, että se syyllisyydestä kaadetaan tämän rokottamattoman hoitajan joukkoon. Ja ainakin itselläni syntyy tästä mielikuva, että siellä on ollut useita hoitajia, jotka ovat vierailleet siellä, mutta heistä vain yksi on ollut rokottamaton. Tällainen minulle itselleni välittyy tästä.

Mutta sitten tähän hallituksen esitykseen. Täällä on: ”Valiokunnat ovat lausuneet asiasta seuraavasti”, eli: ”mahdollistaa kulttuurin ja liikunnan alalla tapahtumien ja toiminnan järjestämisen pääsääntöisesti normaalissa laajuudessa ja normaalilla yleisömäärällä terveysturvallisesti”. Talousvaliokunta lausuu seuraavasti: ”mahdollistaa yhteiskunnan toimimisen olosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman terveysturvallisesti”. Sosiaali- ja terveysvaliokunta lausuu: ”mahdollistaa palvelujen terveysturvallinen käyttö”. Eli: täällä on keskeisenä tämä terveysturvallisuus.

Miten tämä lainsäädäntö voi lähtökohtaisesti perustua ajatukseen siitä, että koronarokotteilla tuotetaan terveysturvallisuutta, kun kaikki tiedetään, että rokotetut voivat levittää koronaa ja sairastua? Terveysturvallisuus on koronarokotteeseen perustuvana määritellynä vailla kestävä pohjaa. Tämä koronarokote ei ratkaise sitä, etteikö henkilö levittäisi koronaa, vaan se, kantaako henkilö sillä hetkellä virusta vai ei. Koska rokote painaa alas taudin oireita, voi kysyä: kantaako rokotettu itse asiassa huomaamattomammin kuin rokotetun virusta eteenpäin? Terveysturvallisuus edellyttäisi ajantasaista testitulosta rokotetuilta ja rokottamattomilta. Rokote suojaa vain henkilöä itseään vakavamman taudin muodoilta.

Arvoisa puhemies! Sitten vapaaehtoisesta pakolliseksi. Sivistysvaliokunta lausuu seuraavasti: ”Asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille parhaillaan valmisteltavana oleva lainmuutos, jolla koronapassi muutettaisiin itsenäiseksi rajoitustoimeksi ja jonka käyttöön otosta määräisi viranomainen.” Eli tuleeko siitä pakollinen? Koronapassin käyttöä siis suunnitellaan pakolliseksi, eikä palvelun tarjoajan vapaaehtoisesti valitsemaksi toimeksi. Mistä tässä on kyse?

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

Arvoisa puhemies! Sivistysvaliokunta lausuu myös seuraavasti: ”Valiokunta asiantuntijakuulemiseen viitaten tuo esille tarpeen selvittää viipymättä myös työntekijöiden koronastodistuksen edellyttämät mahdollisuudet. Työnantajalla ei ole nykyisellään mahdollisuutta vaatia koronastodistusta työntekijöiltä. Työturvallisuuden näkökulmasta on ristiriitaista, ettei koronastodistusta voi vaatia työntekijältä, joka on samassa tilassa asiakkaiden ja yleisön kanssa, jolta koronastodistus vaaditaan.” Liikennevaliokunta lausuu asiasta: ”Asiantuntijakuulemisessa on tuotu näkemyksenä esille myös tarve valmistella koronapassin hyödyntämistä työpaikoilla.” Elikkä saako työpaikalle mennä jatkossa enää vain koronapassilla? Olisiko nyt myöskin ottamassa käyttöön työntekijöiden koronapassi kaikissa näissä palveluissa, joihin koronapassi kenties voidaan määrätä jatkossa, eikä pitää vapaaehtoisesti valittavana, kuten nyt? Tässä tapauksessa koronapassi olisi laajennus pakollisena eikä vapaaehtoisena ja koskisi myös työntekijöitä yhtä hyvin kuin yleisöä ja osallistujia. [Puhemies koputtaa] Koronapassi tässä muodossa alkaisi olla erittäin kova, [Puhemies: Aika!] laaja-alainen ja aiemmasta versiosta poikkeava. [Puhemies: Kiitoksia!]

Arvoisa puhemies! Onko muilla puheenvuoroja varattuna? [Puhemies: Ei ole!] Ei ole?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Seuraavissa asioissa on kyllä puheenvuoroja, elikkä me mennään asia kerrallaan läpi.

Niin, mutta onko tähän pykälään?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Tähän pykälään ei, mutta seuraavissa asioissa.

No, minä jatkan sitten. Eihän siinä ole mitään estettä.

Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan lausunnossa sanotaan seuraavasti: ”ryhtyä koronaviruksen leviämisen estämiseksi ja siten väestön terveyden suojelemiseksi covid-19-taudilta välttämättömiin ja oikeasuhtaisiin toimiin. Täysi rokotussarja ja sairastettu covid-19-tauti antavat henkilölle suojaa koronavirustartunnalta ja estävät taudin leviämistä.” Eli koronaviruksen leviämisen estäminen — miten tämä tapahtuu rokotteella, jolla ei voida estää taudin leviämistä? Rokotuskattavuus on nyt korkein koko pandemian aikana, ja niin ovat myös koronataapausten luvut. Miten voidaan väittää, että nykyoloilla olisi näyttöä siitä, että täydellä rokotussarjalla estettäisiin taudin leviämistä? On harhaanjohtavaa väittää, että rokote estäisi taudin levittämisen. Tutkimustieto, tilastotieto eri maista ja kokemustieto yksittäistapauksista vahvistavat sen. Näistä on ollut uutisissa, kuten olette varmasti, te kaikki täällä salissa, nähneet.

Sitten, arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on seuraavasti: ”Koronapassia koskevaa 58 i §:ää ehdotetaan nyt muutettavaksi siten, että koronapassin esittämisvelvollisuus ulotetaan koskemaan tilan koko aukioloaikaa”. Eli koronapassin esittämisvelvollisuus laajentaa maan koko aukioloaikaa, mutta miten lounasruokailu sitten, estetäänkö sekin koronapassittomilta? Tästä on hyviä esimerkkejä edustajista, jotka ovat kiertäneet tuolla ahkerasti maakunnassa. Välillä on syöty käytävällä ja toinen on syönyt ravintolassa, mutta sitten aamulla kaikki ovat olleet yhtä aikaa aamupalalla. Tämä on aika ristiriitainen juttu. Tämäkin on yhdenvertaisuutta vastaan.

Arvoisa puhemies! ”Kun koronastodistuksen käyttö koskisi ehdotuksen perustelujen mukaan koko toiminnan aukioloaikaa, tartuntariskiä hallittaisiin sekä ravitsemisliikkeissä että

Punkt i protokollet PR 152/2021 rd

erilaisissa tilaisuuksissa ja tiloissa säännöksessä tarkoitetulla tavalla samalla, kun liiketoiminta olisi mahdollista ilman rajoituksia.” Tartuntariskin hallintana pidetään rokottamattomien eristämistä. Eihän tämä toimi. Terve rokottamaton ei levitä koronaa yhtään sen enempää kuin terve rokotettu. On tutkimustiedon tukemaa, että rokottamattomat ja rokotetut levittävät koronaa yhtä hyvin. Jos he ovat saaneet tartunnan, heillä on sama määrä virusta, jota he kantavat. Koronapassista ja -todistuksesta puhutaan johdonmukaisesti lakiesityksessä takeena sille, että passi sellaisenaan takaisi, ettei henkilö levittäisi koronaa. Tämä ei yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Tämä on väärä lähtökohta terveysturvallisuudelle ja tartuntariskin hallinnalle.

Kysymys herääkin: jos rokotteet tarjoavat näin erinomaisen suojan koronaa vastaan, miksi puolet koronan takia sairaalassa olijoista on edelleenkin rokotettuja? Ja miksi rokotekattavuuden ollessa yli 80 prosenttia Suomessa on pandemian ajan korkeimmat koronatapauslukemat? Onko meillä sitä enemmän koronaa, mitä enemmän meillä on rokotettuja? En osaa tähän vastata, mutta huolissani olen tästä tilanteesta, ja pidän tätä koronatodistusta epäonnistuneena, sen laajentamista epäonnistuneena, enkä näe sitä toimivana ratkaisuna.

Eräät kansanedustajat täällä salissa ja eduskuntaryhmät, perussuomalaiset ja myöskin sitten kristillisdemokraatit, ovat esittäneet kansalaisten testaamista pikatesteillä vaihtoehtona koronapassille. Testaaminen on ehdottomasti tehokkaampi keino turvata laajemmat kokoontumiset. Se on oikeudenmukaisempi keino selvittää ja todentaa henkilön terveydentilan muodostama mahdollinen välitön tartuntariski muille ihmisille.

Arvoisa puhemies! Toivon, että te heräätte tähän asiaan. Toivon, että aika kuluu pikkuisen eteenpäin ja teillekin sitten hallituksessa paljastuu toivottavasti jo lähipäivien aikana se, että ei tämä koronapassin käyttö näissä tiloissa ole mikään ratkaisu. Pikatestaaminen on ainut ratkaisu, jos halutaan terveysturvallisesti järjestää tapahtumia. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.